

Univerza v Mariboru

Ekonomsko-poslovna fakulteta

Razlagova 14
2000 Maribor, Slovenija

Maribor, 03.10.2019

Prof. dr. Borut Bratina

Prof. dr. Dušan Jovanovič

UNIVERZA V MARIBORU

EKONOMSKO-POSLOVNA FAKULTETA

STROKOVNA KOMISIJA ZA PRIPRAVO ZAKONA O POKRAJINAH

Prof. dr. Boštjan Brezovnik

**Zadeva: PRITRDILNO LOČENO MNENJE NA OSNUTEK ZAKONA O USTANOVITVAH POKRAJIN (ZUPok)
z dne, 27.09.2019**

Že površen pogled na gospodarsko, družbeno in upravljavsko moč posameznih delov Slovenije pokaže, da je razvoj v državi neenak in že začenja postajati pomembna ovira za skladnejši in hitrejši razvoj Slovenije. Izhajajoč iz ideje po decentralizaciji in vzpostavitvi več avtonomnih centrov gospodarskega in družbenega razvoja v Sloveniji z namenom hitrejšega, enakopravnega in usklajenega razvoja, je predlog ustanovitve pokrajin več kot dobrodošel in nujno potreben.

Na podlagi predloga sprememb Osnutka ZUPok z dne 27. 09. 2019 podajava pritrdilno ločeno mnenje kot sledi:

1. Brez kakršnegakoli dvoma je regionalizacija in decentralizacija Slovenije nujna za nadaljnji razvoj Slovenije in njenega gospodarstva ter je hkrati ustavna zaveza oblasti. Prav zaradi tega soglašava z osnutkom ZUPok z dne 27.09.2019 in predlaganim modelom (10+2) ustanovitve pokrajin.
2. Strokovno podpira model, da so za dokončno število pokrajin izhodišče sedanje mestne občine, ki imajo (več ali manj) vso potrebno infrastrukturo tudi za delovanje bodočih pokrajin. Nezirajoč se na demografske, socialne, geografske, družbene in ostale ključne za možno delitev in optimiranje urejanja v Sloveniji, meniva, da je primeren ključ vsekakor tudi gospodarstvo ter gospodarska razvitost (ekvivalentna gospodarska moč) posameznih zaključenih enot. Pri tem izhajava iz homogene in uravnotežene ureditve, ki je v slovenskem prostoru mutatis mutandis vidna tudi pri organizaciji regionalnih in območnih gospodarskih zbornic ter centralne Gospodarske zbornice Slovenije.

3. Pri oblikovanju pokrajin je nujno potrebno izhajati iz povezanosti lokalnega gospodarstva in komunalnih podjetij z izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami. Osnovna ideja oblikovanja in delovanja pokrajin mora biti »**pametna pokrajina**« (Smart Region), ki izhaja tudi iz »strategije pametne specializacije Slovenije«. SRIP-i (strateško razvojno inovacijsko partnerstvo), ki so se oblikovali v Sloveniji še niso dosegli polnega razvojnega potenciala prav zaradi prevelike centralizacije v »Ljubljani in okolici«. Prevečkrat se razvojna sredstva delijo po načelu »deli in vladaj« iz Ljubljane. Bodoče pokrajine bodo organizacijsko najprimernejše, da same odločajo o delitvi in uporabi teh ne tako majhnih evropskih in razvojnih sredstev.
4. Na nivoju pokrajin je po načelu SRIP-ov zagotovljeno lažje in učinkovitejše povezovanje (zasebnih) gospodarskih družb, lokalnih in komunalnih podjetij z razvojno-raziskovalnimi organizacijami, ki tako rešujejo konkretne probleme v svojem okolju po načelih pametnih pokrajin, pametnih mest, krožnega gospodarstva, pametnih zgradb in podobno.
5. Nujen sestavni del »pametne pokrajine« so lastne izvirne pristojnosti in s tem povezano lastno izvirno financiranje. Med izvirne pristojnosti, ki olajšajo delovanje gospodarskih subjektov v pokrajini nedvomno sodi odločanje o komunalni infrastrukturi, varstvu okolja, energetski oskrbi, prostorskem načrtovanju, izgradnji obrtnih in industrijskih con,...
6. Razvoj »pametnih pokrajin« bo postopoma lahko znižal nesprejemljivo veliko centralizacijo delovnih mest v Ljubljani, kjer bo kmalu več delovnih mest kot pa prebivalcev. Pri tem misliva predvsem na delovna mesta v javnem oziroma državnem sektorju, ki ga je potrebno nujno premišljeno razporediti v druge kraje v Sloveniji in tako zagotoviti enakomerno poseljenost Slovenije. Posebni status mestne občine Ljubljana in predvsem mestne občine Maribor kot samostojne pokrajine je potrebno posebej dobro utemeljiti in vzpostaviti institucionalno povezavo s pokrajinami, ki ta mesta obkrožajo.
7. Pospeševanje direktnih domačih in tujih investicij naj bo ena pomembnejših pristojnosti in obveznosti vsake pokrajine, ki lahko na ta način učinkovito poveča število t.i. kvalitetnih delovnih mest. Večje tuje ali domače investicije (kot npr.: Magna, Yaskawa, Krka in podobno) imajo pomembne sinergijske učinke na lokalno gospodarstvo in družbeno okolje nasploh.
8. Povezava raziskovalnih in izobraževalnih institucij z regionalnim gospodarstvom (pilotski projekti, zelena elektrifikacija, zelena mobilnost, zelena energija, varstvo okolja, čiščenje industrijskih voda, predelava smeti in odpadkov, digitalizacija mesta in vasi...) lahko učinkovito udejanji strategijo pametne specializacije Slovenije za inovativno in »zeleno industrijo 4.0«.

S predlaganim decentraliziranim pristopom in z željo po oblikovanju homogenih enot glede na medsebojno podobnost in potencialno zmanjševanje razlik v njihovem gospodarskem delovanju, razvitosti in učinkovitosti se strinjava, saj pričujoči predlog delitve pokrajin sledi upoštevanju gospodarske uravnoteženosti, zato meniva, da je predlog 10+2 primeren za nadaljnjo obravnavo.

Redni prof. dr. Borut Bratina

Izredni prof. dr. Dušan Jovanovič